

**Modře natištěné štítky znamenají,
že není zaplacené předplatné!
Předplatné na jeden rok je
32,71+ 2,29 (GST) = 35 kan. dolarů
Cena 1.40 + 0.10 (GST) = 1.50 dolaru.**

Agreement # 40005374/ Registration # 09089

**Datum, dokdy jsou
noviny předplacené,
je v pravém horním
rohu štítku!**

J Time
Committed
À dé lai
convenu

**Telefon: 416/530-4222
Fax: 416/530-0069
Záznamník: 416/530-0202
E-mail: abrezina4222@rogers.com
abe@satellite1-416.com**

ČESKOSLOVENSKÝ ČTRNÁCTIDENÍK - CZECHOSLOVAK BI-WEEKLY

No. 3.

(281.)

Vol. 13.

satellite **1-416**

Published by ABE, P. O. Box 176, Station „E“, Toronto, Ontario, Canada M6H 4E2

www.satellite1-416.com

Thursday,

February 13,

2003

Vykastrovaná nostalgie

Nejsem zapřísažený nepřítel kouření. Někdy se s chutí dívám na filmy z padesátých let, kde herce není vidět jednak kvůli kvalitě kopie, jednak pro dým z cigaret. Příznám se, že krátce po své jediné účasti v jednom z nejdelších cyklistických závodů v Evropě Praha - Karlovy Vary - Praha, jsem si s chutí zapálil cigaretu. Nemyslím si, že by to bylo o moc horší než výfukové plyny, kterých jsem se během cesty nadýchal dost

. Tento týden mi známý poslal ze svého alba fotografie Slavie. Skoro na všech je neodmyslitelná postava brankáře Aloise Jonáka. Dokázal získat sympatie nejen tím, jaký byl sportovec, ale že vždy po zápase při cigaretě pohovořil s fanoušky. Probral s nimi zápas. V pozadí za hráči jsou vždy plné tribuny. Byla to hezká doba a cigareta k ní patřila. Dnes sportovci nekouří. Filmoví hrdinové nekouří. I já nekouřím. Tribuny fotbalových stadionů v Čechách jsou prázdné. Tloustneme před počítači a televizí. Do našich životů vstoupila jiná droga, možná ještě zhoubnější.

Přesto se občas objeví nové cédéčko digitálně upravených nahrávek z té doby. Jakási nostalgie. Jenže je to často vykastrovaná nostalgie. Černobílé filmy jsou najednou barevné. Nemám nic proti tomu, když někdo digitálně zrestaurová film *Metropolis* a producent se snaží přiblížit nám němý film, který vznikl koncem dvacátých let. Ale jsem proti lži, když někdo předstírá něco, co zkrátka nebylo. Uráží mne, když na novém vydání Beatles Abbey Road je Paulu McCartneymu digitálně amputována cigareta z pravé ruky. Je to lež. Stejná jako vyretušování Slánského z fotografií z Února 1948. Člověk se může zmýlit, udělat chybu. Ale zde se jedná o manipulaci se skutečností. Ten, kdo pracuje s počítačem je obzvláště k manipulaci s fakty náchylný.

Je známou skutečností, že první obětí každé války je pravda. Při první válce v Perském zálivu jsme se dověděli, že iráčtí vojáci vyházeli kuvajtské děti z inkubátorů, což se nezakládalo na pravdě. Při válce v Kosovu jsme dostávali informace o desítkách až stovekách tisíců mrtvých. Podle dostupných údajů tento počet nepřesáhl desetinu původních čísel. Žádné statistiky však neuvedou, kolik lidí zahynulo při bombardování (už jen proto, že se oběti začnou šalamounsky dělit na civilisty a vojáky). Nikdo nefekne, kolik obětí následovalo díky zdevastovanému životnímu prostředí a to nejen (abychom byli politicky korektní) v Srbsku, když už Jugoslávie neexistuje.

Do nekonečna můžeme slyšet větu, že kdyby se Hitler zastavil včas, nebylo by tolik obětí v druhé světové válce. Naprosto souhlasím. Nevím, jak si to tito „politici znalci“ včetně Pavla Tigrida či Stanislava Reiniše představují, že by bylo možné vojensky zastavit Hitlera v třicátých letech. Invazí do Německa v roce 1935? Či preventivním bombardováním Drážďan již v roce 1937? Já osobně si myslím, že stačí pouze diktátory nepodporovat. Vždyť jak Hitler, tak i Al Kajda či Saddam získali moc díky tomu, že to byli sice diktátoři, ale zároveň „naši“ spojenci. Kolik máme dnes takových spojenců, které budeme vojensky s velkou slávou zítra zastavovat? Pákistán, Čína, Saudská Arábie... A teď se objevil i nový spojenec Írán.

Jestliže se nám digitálně lze ohledně cigarety Paula McCartneyho, jak můžeme uvěřit v digitální pravdu Colina Powella? Chápu argumenty, že čísla, která Irák předkládá nehrají, ale kdyby se měla udělat inventura pardubického Semtexu v České republice, byl bych spíše překvapen, kdyby čísla hrála.

A stále mám pocit, že horší než cigareta je lež, která nás obklopuje, byť by byla sebelépe digitalizována.

Aleš Březina

Magie okamžiku s J. Hlaváčovou a P. Kostkou

P. Kostka a J. Hlaváčová v závěru představení *Milostné dopisy*

O divadle se říká, že je kouzlem okamžiku. Prožitek přiletí a odletí. Někomu možná zazvoní na tu jeho strunu, rozezná ji, takže herec a divák stanou na jedné platformě. Začnou si rozumět, začnou se navzájem poslouchat a respektovat. A pak už neexistuje nic jiného než postava či postavy, které si navzájem sdělují. Takovému sdělování jsme byli svědky na představení *Milostné dopisy* v režii Ladislava Smočka, který svěřil pouhopouhé dvě postavy v něm existující mistrům umění hereckého Janě Hlaváčové a Petru Kostkovi.

To, že byla hra (náleží do kategorie epistolární literatury) dobře napsána, to ji přivedlo nejen na scénu Vinohradského divadla v Praze, aby ji to posléze „odsoudilo“ k mnohočetným reprízám: něco málo přes sto. „Projeli jsme s ní celou republiku,“ uvedla herečka, která ztvárnila roli bohaté Melissy. „Do vinohradské zkušebny, kde se pro intimnost prostředí konala představení pražská, se vejde jen 60 diváků. Do sálu torontského auditoria téměř pětinasobek. Takže, když na čtyřech představeních bylo 860 diváků, je to jako bychom to doma hráli téměř patnáctkrát při naplněné kapacitě naší zkušebny...“ kalkuluje nahlas pan Kostka, který hrál úspěšného Andyho.

Již od počátku je důležitá hluboká soustředěnost herců a kontakt s diváky. Proto není v sále dovoleno v průběhu hry fotografovat - až děkovačku, mít zapnuté osobní telefony, proto nesmí sálem pobíhat ani kameraman rodícího se českého televizního vysílání v Torontě, proto o přestávce nehodlají umělci přijímat v šatně ani tu nejmilejší návštěvu třeba z českého rozhlasu: „Každý ruch nás nesmírně vyruší - rozhodí naši soustředěnost a stojí nás to další síly se nanovo zkoncentrovat, navázat a pokračovat ve hře,“ objasňuje tato opatření paní Hlaváčová. „A divák má právo dostat od nás to nejlepší,“ zní velice logicky a vysoce profesionálně. Oběma záleží na nejlepším výkonu. A v této hře nepracují jinými hereckými prostředky, než jen vlastním hlasem, mimikou v obličeji a sem tam „pohozeným“ gestem. Snad jen dvakrát z křesel povstanou, když to předepisuje režie, aby si zase usedli a četli své texty (opravdový skript) dále. Ty jim mimochodem nejčastěji slouží jako dopisy, posléze jako fotografie či dokument (podle toho, oč ve hře právě kráčí), a také je tak drží v rukou, takže navození divákova dojmu je absolutní. Prostě mistři.

Po každém dějství vidím na tvářích obou herců vypětí. Role je stojí hodně psychických sil. „Jsem ráda, že jsem si sedla do první řady,“ svěřuje se mi paní středních let o přestávce, „alespoň vidím, co všechno herci prožívají. Ti vzadu nemohou vidět slzy paní Hlaváčové a ani výraz v očích tak, jak to vidím já, nelituji, že jsem přišla. Je to úžasné, co ti dva s námi dovedou...“, utírá si kapesníkem tvář nejen ona.

Každý z nás totiž ještě nosí v srdci první psaníčka, psaná neumělou rukou potají pod školní lavicí. Pamatuje si na první doteky rukou s chlapcem-dívkou, s nímž se chtěl více „kamarádit“, nosí v paměti první rozhodnutí ... jako by nám autor psal přímo z duše. A člověk si snad až po letech stačí uvědomit, že život není o spravedlnosti v něm, ale především o vlastních možnostech a rozhodnutích. A současně pokládá autor množství otázek. Přesně tak, jak je přináší v logikém sledu život sám. Byli jsme na ně připraveni? Ptá se i nás, kteří jsme svědky zraní páru na scéně, který - ač jeden po druhém touží, přesto se neslyší a nikdy vlastně ani nevyšlyší - nevyjadují tak nějak i naše životy? Na otázky nikdo zpřímá neodpoví. Není zapotřebí, odpověď si nalézá divák sám.

Ano, právě o to tady jde v tom zatraceně pomíjivém okamžiku kouzla divadla: V mnohých z nás zůstane paní Hlaváčová (jako Melissa) a pan Kostka (jako Andy) jako nekýčovitě jasný hlas vlastního svědomí. Díky, Páni herci.

Věra Kohoutová
